

DAGENS NYHETER.**KONST**

En utskrift från Dagens Nyheter, 2026-09-08 14:39

Artikeln ursprungsadress: <https://www.dn.se/varlden/arets-ignobelpris-giftormar-kyssar-och-stankfria-pissoarer/>

Årets IgNobelpris: Giftormar, kyssar och stankfria pissoarer

Uppdaterad 2026-09-06 Publicerad 2026-09-03

Nu står det klart vilka som tilldelas årets IgNobelpris. Illustration: Stefan Rothmaier

IgNobelprisen delas i år för första gången ut i Europa. Prisen belönar bland annat forskare som trampat på giftormar, definierat kyssar och graderat doften av bebisar.

Text och grafik

[Maria Gunther](#) och [Stefan Rothmaier](#)

På torsdagskvällen delades årets IgNobelpris ut. Priset belönar forskning som först får dig att skratta, sedan att tänka. Namnet IgNobel syftar både på Nobelpriset och på det engelska ordet ignoble, som betyder "inte så ädel".

Ceremonin hölls för första gången under prisets 36-åriga historia vid universitetet i Zürich i Schweiz i stället för i USA.

[Beslutet att flytta evenemanget till Europa togs förra året](#), då

flera av vinnarna avstod från att komma på grund av det förändrade politiska läget under regeringen Trump.

– Vi kan inte med gott samvete be de nya vinnarna, eller internationella journalister som bevakar evenemanget, att resa till USA i år, kommenterade prisets grundare Marc Abrahams beslutet.

Ilona Croy leder institutionen för klinisk psykologi vid psykologiska institutionen på Friedrich-Schiller-Universität i Jena i Tyskland och är en av pristagarna i kategorin luktsinne. Foto: Anne Günter

Pristagaren Ilona Croy vid Friedrich-Schiller-Universität i Jena i Tyskland uppskattar flytten.

– För mig som europé är det förstås enklare att ta mig till Zürich än till USA. Det är väldigt praktiskt, säger hon.

Hon och hennes kollegor får priset i kategorin luktsinne, för en studie om att föräldrar uppskattar doften av sina barn mer när de är spädbarn än när de är tonåringar.

Blev du förvånad?

– Ja, definitivt! Jag känner till priset väl och jag gillar verkligen konceptet. Det är naturligtvis en ära att få det.

I den belönade studien lät forskarna 255 polska föräldrar bedöma lukten av sina barn.

– Vi såg att föräldrar tycker att deras bebisar luktar underbart. Bebisarnas lukt bedömdes som mycket, mycket god. Sedan såg vi en nedgång. Ju äldre barnen blir desto mindre behaglig är lukten, tills den når en nivå där den fortfarande är okej. Det är en bra lukt, den är okej. Men den är inte längre bättre än partnerns lukt, säger Ilona Croy.

Varför gjorde ni studien?

– Det är svårt att komma ihåg. Det var ungefär tio år sedan vi bestämde oss för att göra den.

När Ilona Croys egna barn var små bodde hon i Sverige. Hon har forskat både vid Sahlgrenska akademien i Göteborg och vid Linköpings universitet.

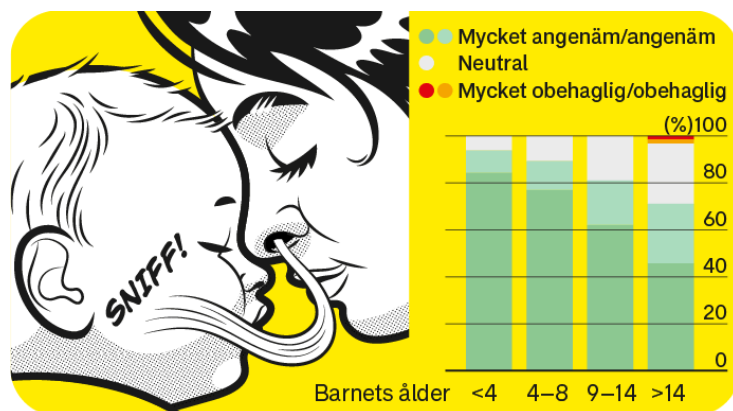
– Jag trivdes jättebra i Sverige. Vi fick många goda vänner på föräldrakooperativförskolan när vi städade toaletterna tillsammans, säger hon.

Efter den första studien om föräldrarna i Polen har Ilona Croy fortsatt att forska om kroppslukt och hur vi uppfattar den.

– Nu har jag en frys full med samlingar av kroppsluktsprover, säger hon.

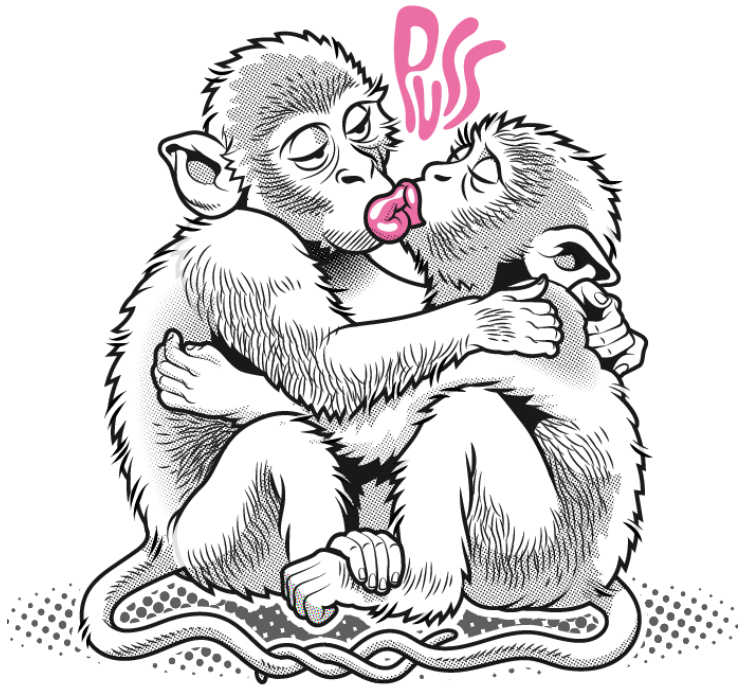
Luktsinne: Bebisdoft och tonåringslukt

Nyblivna föräldrar kan tala lyriskt om sitt spädbarns underbara doft. Tonårsföräldrar gör det sällan. Pristagarna i kategorin luktsinne har [kartlagt](#) hur polska föräldrar uppskattar sina barns lukt, och funnit att det avtar med åldern. Kroppslukten hos barn under fyra år gillades av 93,7 procent av föräldrarna. Bara 75,2 procent tyckte om lukten av barn över 14. Varken barnets eller förälderns kön påverkade resultatet, men flickornas nedgång börjar något tidigare, på grund av tidigare pubertet.

Biomekanik: Vad är en kyss?

Priset i biomekanik går till en grupp forskare som tagit fram en exakt [definition](#) av vad det innebär att kyssas: ett icke-konkurrerande samspel mellan individer av samma art som involverar riktad mun-mot-mun-kontakt med viss rörelse av läpparna och/eller mundelarna utan överföring av föda. Beteendet har observerats hos myror, fåglar, isbjörnar, primater och människor, men är enligt forskargruppen en evolutionär gåta, då det är oklart om kyssar medför några hälsofördelar.

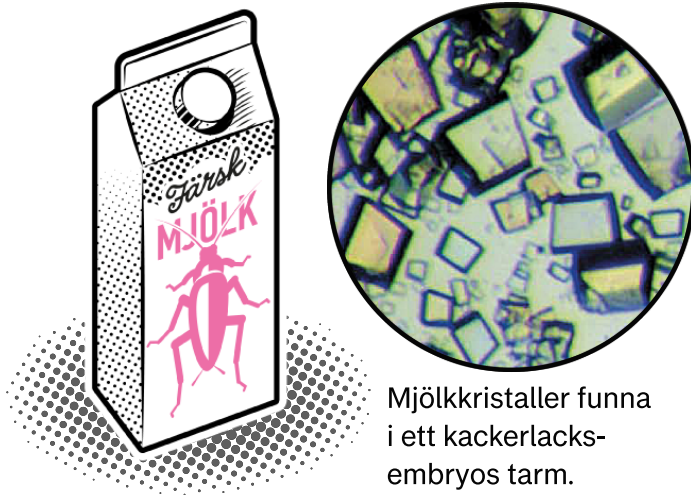
Ekonomi: Den omoraliska överklassen

Personer med hög socioekonomisk status, det vill säga stor förmögenhet, hög utbildning och jobb med högt anseende, är mer benägna att ägna sig åt oetiska beteenden, som att tränga sig före i trafiken, inte släppa fram gångtrafikanter på övergångsställen, ljuga i förhandlingar, fuska för att öka sina chanser att vinna pengar och ta fler karameller ur en skål med godis avsett för barn än personer med lägre socioekonomisk status. Forskargruppen som [visat](#) det belönas med årets pris i ekonomi.

Kemi: Energirik kackerlacksmjolk

Jättekackerlackan *Diploptera punctata* är en av mycket få insekter och den enda kända kackerlackan där embryon utvecklas och får näring inne i moderns kropp. Mellan nio och tolv embryon växer till med hjälp av ett mjölksekret som kackerlacksmamman utsöndrar. Årets pristagare i kemi har [utvunnit](#) mjölkproteinet från embryons tarmar och visat att det innehåller tre gånger så mycket energi som komjolk.

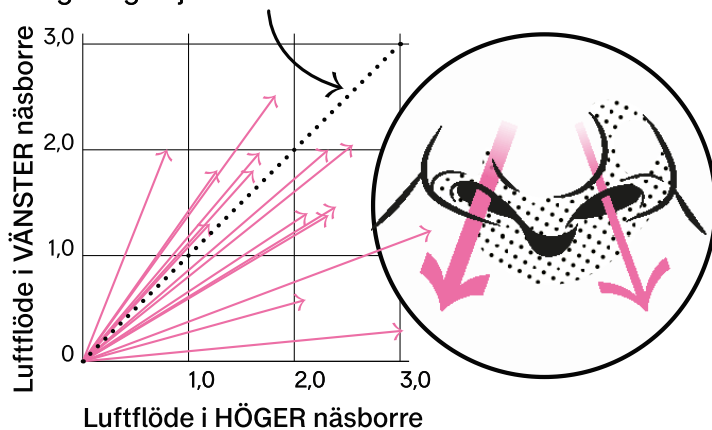

Medicin: Snyt dig rätt

Årets pris i medicin går postumt till Tokuji Unno, som 1977 publicerade [studien](#) "Hur man snyter sig – en aerodynamisk studie av att snyta näsan". Syftet var att få fram korrekta data, analysera manövern och ta fram instruktioner för dem som inte vet hur man gör. Resultaten visar att ju snabbare man stöter ut luften ur näsan, desto effektivare kan snytningen trycka ut sekret från näshålan. Unno rekommenderar en kraftig och lång snytning för att förebygga sjukdomar i de övre och nedre luftvägarna.

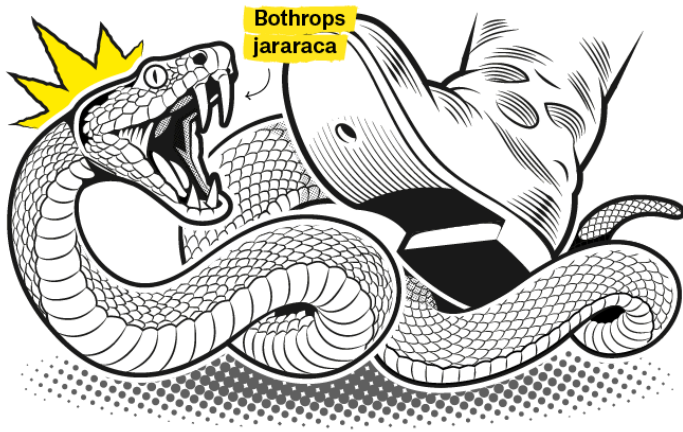
Bäst att snyta en näsborre i taget

Om båda näsborrarna var exakt lika öppna skulle alla mätningar (de rosa strecken) hamna längs en perfekt 45-gradig linje mitt i.

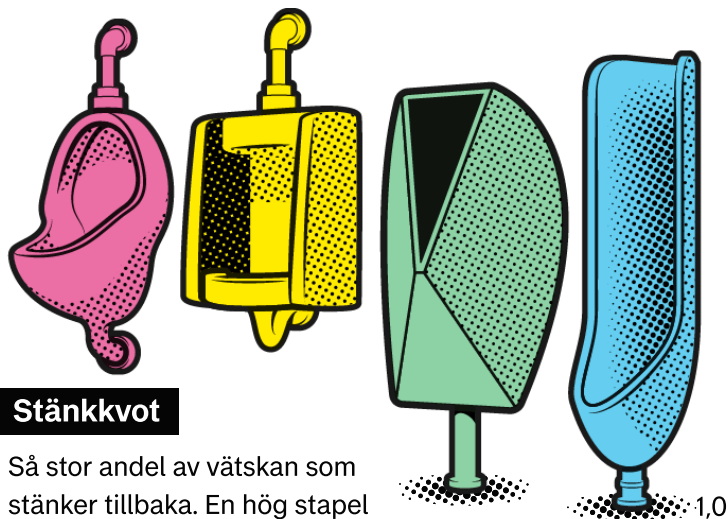
Biologi: Att trampa på giftormar

I Brasilien inträffar ungefär 20 000 fall av ormbettsförgiftning varje år, de flesta av dem från den mycket giftiga huggormen jararaca. En grupp forskare har, iförda skyddsstövlar, återkommande försiktigt trampat bredvid och på olika gamla och olika stora jararacahanars och honors huvud, kropp respektive svans, vid olika temperaturer och olika tider på dygnet, för att dra [slutsatser](#) om vad som kan och inte kan få en orm att bita en människa. Nu får forskarna priset i biologi.

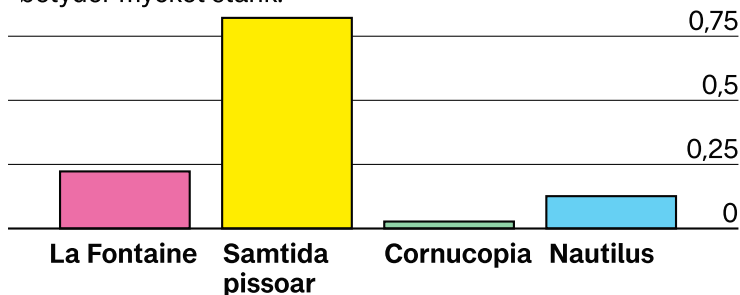
Fysik: En stänkfri pissoar

En miljon liter urin kan stänka ut på golvet från pissoarer varje dag, bara i USA, med konsekvenser för hygien och behov av städare och städutrustning och förbrukning av rent vatten. Samtidigt har pissoarer sett i stort sett likadana ut i mer än 100 år. Forskare har nu med hjälp av teoretiska beräkningar och praktiska försök [konstruerat](#) en helt ny stänkfri pissoar, som dessutom passar användare av alla längder, även barn och rullstolsburna. Modellen kallas Cornucopia. Forskarna får årets fysikpris.

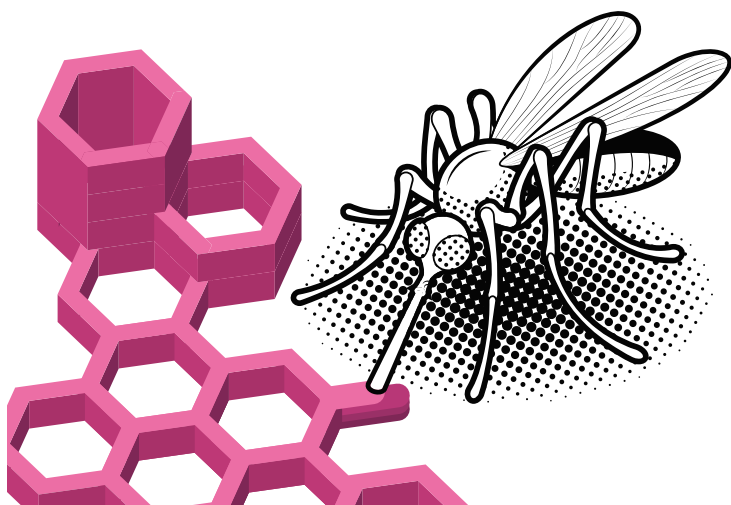
Stänkvot

Så stor andel av vätskan som stänker tillbaka. En hög stapel betyder mycket stänk.

Teknik: Myggsnablar som skrivarmunstycken

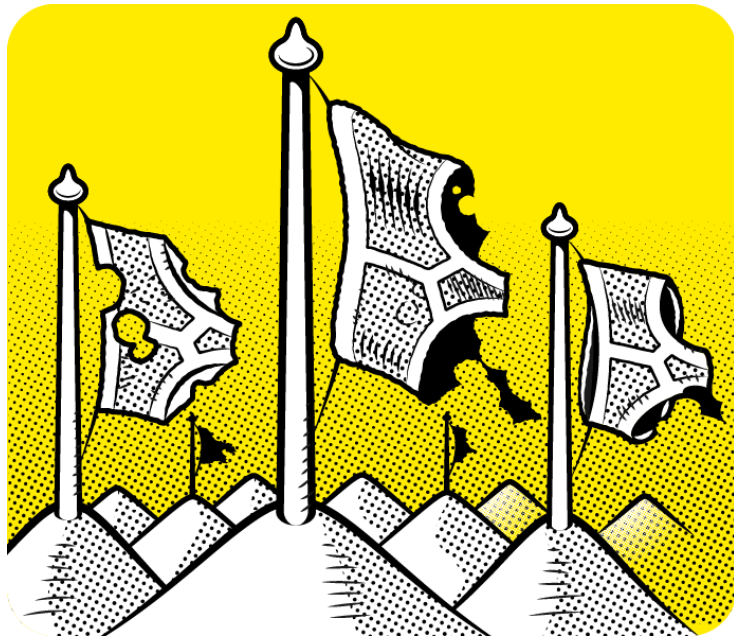
Sugsnablar från honmyggor kan användas som munstycken i 3D-skrivare, enligt en grupp forskare. Snabelns unika geometri, struktur och mekanik gör det möjligt att skriva ut linjer så tunna som 0,02 millimeter, mycket smalare än vad dagens bästa munstycken klarar. Dessutom är snablarna biologiskt nedbrytbara, och därmed miljövänliga, och även billiga, eftersom mygg finns nästan överallt och är lätta att föda upp. Forskarna kallar tekniken för [nekroprinting](#). Förslaget belönas med priset i teknik.

Markvetenskap: Nedgrävda kalsonger

Priset i markvetenskap belönar ett [projekt](#) där forskare i Schweiz skickade ut 1 000 par identiska bomullskalsonger och

lät dem grävas ner i jorden i trädgårdar, åkrar, ängar, skogar och städer i mer än 25 länder, på nästan alla kontinenter. Efter två månader grävdes plaggen upp igen, fotograferades och torkades, och skickades in till forskarna för analys. Ju mindre som fanns kvar av kalsongerna desto mer insekter, maskar och bakterier innehöll jorden, och desto friskare var marken.

Fred: Min fiendes fiende är min vän

Vänlighet, trofasthet och pålitlighet är egenskaper människor värderar högt hos sina vänner, visar forskning. Men vill vi verkligen att vännen är trevlig mot vem som helst, eller mest mot oss själva? Årets fredspris går till en grupp forskare som har [visat](#) att vi ibland föredrar att ha vänner som är likgiltiga mot, eller ännu hellre otrevliga och elaka mot våra fiender. Fienden kan vara en konkurrent, en rival eller en person som är elak mot oss och gärna skulle se oss misslyckas.

Läs mer:

[IgNobelprisutdelningen flyttas – riskabelt för pristagare att besöka USA](#)

[Maria Gunther: Gräsanden utsattes för nekrofil – och blev världsberömd](#)

Har du upptäckt ett fel?

Kontakta DN

Text och grafik

Maria Gunther och Stefan Rothmaier

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt